

Maatschap De Graaf uit Wieringerwerf: 'Aardappelhandel is gezonde spanning'

Lage prijzen treffen vrije telers

De aardappelprijzen zijn nog nooit zo laag geweest. Vooral vrije telers lijken hier de dupe van te worden. Toch is Jacco de Graaf uit Wieringerwerf gelukkig met zijn verkoopstrategie. „Het is een gezonde spanning. Ik houd van de handel. Ik ben meer bezig met financiële opbrengstverhoging dan met kostprijsverlaging.”

Akkerbouwer Jacco de Graaf uit Wieringerwerf schept de kelder onder zijn aardappelopslag uit. Hij houdt van de handel. „Ook financieel wil ik het maximale uit mijn product halen.”

Tekst: Marjolein van Woerkom
Beeld: Dick Breddels

De aardappelprijs ligt nu half augustus rond de 1 euro voor 100 kilo. In België heeft de Noord-Hollandse teler zelfs al verhalen gehoord dat er vroege aardappelen weggaan voor prijzen onder de 1 euro en nog steeds zakt de prijs elke week. „Dat heb ik nog nooit zien gebeuren”, zegt de akkerbouwer die al jarenlang een deel van zijn oogst op de termijnmarkt indekt. „Zulke prijzen laten duidelijk zien dat de markt in mineurstemming is. Had ik vorig jaar in augustus 2013 mijn aardappelen al verkocht voor april 2014, nu heb ik mijn aardappelen nog helemaal niet verkocht. Met zulke lage prijzen loont het niet de moeite.”

Maatschap De Graaf uit Wieringerwerf heeft al aardappelen in het bouwplan zolang zoon Jacco de Graaf zich kan heugen. „Tot 1975 teelden we pootgoed, maar dat paste ons niet goed. Er waren toen nog verplichte data dat je je pootgoed moest doodspuiten en we haalden geen optimale opbrengst als we daaraan moesten voldoen. In zware grond zoals hier, 40 tot 60 procent afslibbaar, kwam de groei net iets later op

gang. Dus om mee te kunnen blijven doen in de top, zijn we overstapt op consumptieaardappelen.” Hij teelt nu fritesaardappelen voor Aviko.

In eerste instantie teelde zijn vader altijd met vaste prijscontracten, maar de zoon is overstapt naar de vrije handel in combinatie met risico's afdekken op de termijnmarkt. „Ik zag dat daar meer rendement te behalen was.” Dat deze vrije markt meer risico met zich meebrengt, ziet hij als een uitdaging. „Ik vind het leuk om mee te spelen. Ik houd wel van de handel. In aardappelen telen zie ik niet veel uitdaging, maar om financieel het maximale uit je product te halen, dat werk ligt me meer.” Dat hij daarbij nog neveninkomsten heeft uit een windturbine en de buxusteelt helpt hem wel, geeft hij toe. „Om alleen afhankelijk te zijn van vrije aardappelen is een grote gok. Op deze manier spreid ik mijn risico.”

Een kwart op contract

In 2010 heeft hij een nieuwe schuur laten bouwen, zodat hij nu 1.600 ton aardappelen kan bergen in plaats van 900 ton. „Van 15 hectare aardappelen zijn we toen

naar ongeveer 20 tot 22 hectare gegroeid. Dat kwam zo uit met de vruchtwisseling en ik wilde alvast vooruitlopen op groei, omdat ik op termijn het akkerbouwbedrijf van mijn schoonvader ga overnemen.”

De mogelijkheid om zijn aardappelen lang te bewaren is zijn troef. Hij verkoopt zijn aardappelen nooit afluand, maar altijd vanuit de schuur. „Meestal heb ik ze tot half juli in bewaring. Hierdoor heb ik een langer verkoopseizoen, waardoor ik kan inspelen op de invloed van het volgende groeiseizoen.”

Dit jaar heeft hij 25 hectare fritesaardappelen in de grond voor Aviko, altijd Victoria's. „Die aardappelen doen het nu eenmaal goed in onze bodem.” Ook heeft hij dit jaar voor het eerst een kwart van zijn te verwachte opbrengst, 400 ton, op contract verkocht. „Jarenlang heb ik alles vrij verkocht, omdat ik de contractprijzen veel te laag vond. Maar tijdens het groeiseizoen 2013 waren de contractprijzen dusdanig hoog, dat ik kostendekkend kon verkopen.” Toch koos hij ervoor om maar een kwart van zijn oogst onder contract te verkopen. „Ik denk dat ik vrij meer rendement kan behalen.”

Tegenvallende proefrooiingen

Maar ook deze Noord-Hollandse teler kan niet onder de lage prijzen van dit moment uit. De prijzen zijn dramatisch laag. Deels is dit te wijten aan de Russische boycot. Niet alleen de aardappelen uit Nederland moeten een plek krijgen op de Europese

markt, maar ook die uit Polen vergroten het Europese aanbod. „Die boycot hakt er gewoonweg in. De stemming was al niet goed, maar is nu helemaal tot een dieptepunt gekelderd. Er zijn geluiden dat er steunmaatregelen gaan komen, maar ik denk dat het heel moeilijk wordt om voor de aardappelen een goed en rechtvaardig systeem op te tuigen. Ik voorzie niet op korte termijn een opleving. Ik denk dat het gemakkelijker is om de prijs van 10 euro voor 100 kilo naar 15 euro te krijgen, dan nu van 1 naar 5 euro.”

Daarnaast heeft het vorige seizoen nog veel invloed, stelt hij. „Vorig jaar is het seizoen met dramatisch lage prijzen geëindigd, omdat er nog veel oude aardappelen over waren. De nieuwe oogst is opgeschoven. De vroege aardappelen zijn twee weken later gerooid dit jaar en hebben een hoge opbrengst.”

Toch wil hij het groeiseizoen van dit jaar niet opemelen. „De aardappelen konden inderdaad op tijd de grond in vanwege de zachte winter. We hebben op tijd regen gehad, dus qua tonnen zou je zeggen dat de opbrengst oke is. Maar de proefrooiingen vallen tegen. Vier weken geleden zat ik op 37 ton bruto opbrengst per hectare met mijn Victoria's. Nu half augustus op 42 ton met een onderwatergewicht van 395. Rond oogsttijd haal ik normaal gesproken 60 tot 65 ton van een hectare, maar ik ben benieuwd of ik dat dit jaar ga redden.”

Hij wijt dat vooral aan de slechtere bodemstructuur. „Doordat we geen winter en dus geen vorst hebben gehad, kunnen de

planten minder wortels vormen. Daarnaast hebben we hier harde wind gehad. Juli was heel heet en temperaturen van boven de 30 graden doen aardappelen ook geen goed en de ziektedruk is hoger. Dit jaar zie ik veel phytophthora en alternaria om me heen.”

Gezonde spanning

Hoewel de andere gewassen niet de opbrengst van zijn Victoria's kunnen compenseren, kijkt hij niet somber naar de marktontwikkelingen. „Ik noem het 'gezonde spanning'. Er kan nog van alles gebeuren. Als er door slechte weersomstandigheden ergens in Noordwest Europa zich calamiteiten voordoen tijdens de oogst, dan kan de marktsituatie er over een paar maanden wel eens heel anders uitzien, of wellicht krijgen we een lange winter, waardoor de vroege aardappelen van seizoen 2015 later kunnen worden gepland. Het is nu gemakkelijk om te zeggen, ik ga voortaan alles op vast contract telen, maar ik wil eerst dit contract afwachten. Op zich sta ik er niet negatief tegenover, maar ik wil wel geld aan mijn aardappelen kunnen verdienen. Ik ga liever voor opbrengstverhoging dan voor kostprijsverlaging.”

Toch vindt ook deze Noord-Hollandse akkerbouwer het niet reëel te kunnen denken dat hij zijn aardappelen dit jaar kostendekkend kan verkopen. „Ik reken met de kostprijs waar de NAV vanuit gaat, 15 eurocent, maar als ik ze dit jaar voor 12 of 13 cent kan verkopen, ben ik tevreden.”

BEDRIJFSGEGEVENS

Jacco de Graaf zit met zijn vader in maatschap. Ze hebben een akkerbouwbedrijf in Wieringerwerf van ongeveer 70 hectare, waarvan 60 hectare pacht en 10 hectare huur. Dit jaar bestaat het bouwplan uit 25 hectare fritesaardappelen, 7 hectare uien, 7,5 hectare suikerbieten, 7,5 hectare graszaad en 20 hectare wintertarwe. Daarnaast telen ze een hectare buxussen en heeft het bedrijf een windturbine op het erf. Ook ontvangen ze regelmatig groepen toeristen. Dit laatste onder de noemer bezoekboerderij: Leven van de Wind, een activiteit van de vrouw van De Graaf.